

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	25XCdo/8/2015
Identifikačné číslo spisu:	6912212565
Dátum vydania rozhodnutia:	28.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6912212565.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: POHOTOVOST', s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 35 807 598, právne zastúpenou: doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., advokátom a konateľom Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanej: Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 12C/134/2012, o dovolaniach žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. júna 2015, č. k. 43Co/110/2015-126 a proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. júna 2015, č. k. 43Co/113/2015-149, t a k t o

rozhodol:

Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. júna 2015, č. k. 43Co/110/2015-126
o d m i e t a .

Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. júna 2015, č. k. 43Co/113/2015-149
o d m i e t a .

Návrh na prerušenie konania z a m i e t a .

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I. Okresný súd Rimavská Sobota uznesením zo 16. septembra 2014, č. k. 12C/134/2012-25 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za námietku zaujatosti vo výške 66 eur podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „položka č. 17a“), ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“).

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 10. júna 2015, č. k. 43Co/110/2015-126 napadnuté uznesenie ako vecne správne postupom podľa § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil. V odôvodnení sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že z hľadiska obsahového išlo v podanej žalobe aj o námietku zaujatosti, za správny označil tiež následný

postup súdu prvého stupňa pri vyrubení súdneho poplatku za námietku zaujatosti. K odvolacím námietkam žalobkyne uviedol, že vecné oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. sa na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti nevzťahuje (Uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2011, sp. zn. II. ÚS 124/2011-13, z 03. júla 2013, sp. zn. I. ÚS 446/2013, resp. z 11. septembra 2013, sp. zn. I. ÚS 534/2013).

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dovolanie odôvodnila tým, že:

- a) súdy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ OSP). V tejto súvislosti konštatovala tú skutočnosť, že nepodala námietku zaujatosti, ale návrh podľa § 12 ods. 1 OSP,

- b) odvolací súd jej odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ OSP). Namietala, že rozhodnutie krajského súdu je „absolútne prekvapivé“, predstavujúce zásah do právnej istoty, ako aj nedostatočne odôvodnené,

- c) rozhodoval vylúčený sudca, resp. súd nebol správne obsadený (§ 237 písm. g/ OSP). Uviedla, že o jej povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozhodol sudca súdu, nezákonný postup ktorého jej spôsobil majetkovú a nemajetkovú ujmu, náhrady ktorej sa v konaní domáha.

Zároveň žalobkyňa navrhla odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia, nakoľko bez rozhodnutia o odklade vykonateľnosti napadnutého uznesenia hrozí značný zásah do základných práv žalobkyne, najmä práva vlastníť majetok (článok 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) a práva na pokojné užívanie majetku (článok 1 protokolu č. 1 Dohovoru), a to nelegálnym znížením jej majetku pri vymáhaní bezpredmetnej a neopodstatnenej justičnej pohľadávky. Pre prípad úspešnosti žiadala priznať náhradu trov dovolacieho konania. Rovnako navrhla konanie prerušiť a predložiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na vyslovenie nesúladu položky č. 17a s Ústavou Slovenskej republiky.

I/A. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 OSP) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá OSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 OSP), po tom čo nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti (dovolanie) napadnutého rozhodnutia, v zmysle ustanovenia § 243 OSP, skúmal, či je dôvodný jej návrh na prerušenie dovolacieho konania.

Z obsahu dovolania žalobkyne vyplýva, že navrhuje dovolacie konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. b/ OSP a podať Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súlade položky č. 17a s Ústavou Slovenskej republiky. Dôvodí, že inštitút námietky zaujatosti predstavuje procesnú obranu proti sudcovi, u ktorého má účastník konania pochybnosti o jeho nezaujatosti, ktorá sa nemá spoplatňovať, pretože je jediným prostriedkom, ktorým sa účastník môže domôcť preskúmania prípadného dôvodu na vylúčenie sudcu. Poplatok za námietku zaujatosti má podľa nej povahu fakticky poplatku za vyjadrenie sa k otázke nestrannosti sudcu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čo je neprípustný zásah do základného práva na spravodlivý proces vrátane práva na nestranný súd, garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Najvyšší súd návrhu žalovanej na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ OSP nevyhovel a tento zamietol, pretože položku č. 17a nepovažuje za rozpornú s Ústavou Slovenskej republiky a jej článkom 46 ods. 1.

Podľa § 109 ods. 1 písm. b/ OSP, súd konanie preruší ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak tu pred rozhodnutím vo veci došiel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v tom prípade postúpi návrh ústavnému

súdu na zaujatie stanoviska.

Najvyšší súd sa s argumentáciou žalobkyne, že zavedenie poplatku za námietku zaujatosti jej bráni vyjadriť sa k otázke zaujatosti sudcu nestotožňuje. Položka č. 17a bola do sadzobníka opätovne zavedená zákonom č. 621/2005 Z. z. pretože dochádzalo k zneužívaniu inštitútu námietky zaujatosti a tak k zbytočnému predlžovaniu konania. Podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu predmetný poplatok by mal mať povahu kaucie, ktorá by sa mala poplatníkovi vrátiť, ak námietku podal odôvodnene. Takéto obmedzenie je podľa najvyššieho súdu primerané a prispieva aj k zachovaniu iného ústavou zaručeného práva, a to práva na prerokovanie veci v primeranej lehote. Daný poplatok za námietku sa navyše v prípade jej oprávnenosti účastníkovi konania podľa § 11 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. vráti. Otázkou vzťahu medzi právom na prístup k súdu a povinnosťou zaplatiť súdny poplatok sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v rozsudku z 19. júna 2001, č. sťažnosti 28249/95, vo veci Kreuz proti Poľsku uviedol, že nikdy nevylúčil možnosť, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu a konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva účastníka na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné per se s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (odseky 59, 60).

Z týchto dôvodov je najvyšší súd názoru, že dovolateľka namieta rozpor s právom na prístup k súdu neoprávnené, a preto jej návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ OSP zamietol.

I/B. Ďalej najvyšší súd skúmal, či dovolanie žalobkyne smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa a dospel k záveru, že ho treba odmietnuť.

V danom prípade ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania toho istého dovolateľa - viď konania vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 2Cdo/328/2013, 4Cdo/229/2014, 4Cdo/235/2014, 6Cdo/120/2014, 6Cdo/304/2014, 7Cdo/1/2014, 7Cdo/79/2014, 8Cdo/132/2014, 8Cdo/133/2014. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 243b ods. 7 OSP už ďalšie dôvody neuvádza.

Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne podľa § 237 a 239 OSP prípustné nie je, najvyšší súd ho odmietol podľa § 243b ods. 5 OSP v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ OSP.

II. Okresný súd Rimavská Sobota uznesením z 05. decembra 2014, č. k. 12C/134/2012-97 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie vo výške 20 eur, podľa položky č. 7a Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „položka č. 7a“), ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb.

Na odvolanie žalobkyne proti uvedenému rozhodnutiu Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 10. júna 2015, č. k. 43Co/113/2015-149, napadnuté rozhodnutie potvrdil ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 OSP. Uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa má náležitosti podľa § 169 ods. 1 OSP. Je z neho zrejmé, že sa jedná o súdny poplatok za podané odvolanie, je v ňom stanovená výška súdneho poplatku s odkazom na konkrétnu položku ako aj lehota, do ktorej bol účastník konania povinný súdny poplatok zaplatiť. Dodal, že v zmysle položky č. 7a sadzobníka zákona č. 71/1992 Zb., sa podanie žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánom verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom spoplatňuje súdnym poplatkom vo výške 20 eur, pričom v rovnakej výške sa v konaní o takejto žalobe vyberá aj súdny poplatok za odvolanie vo veci samej (§ 6 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb.). Za nesprávne považoval odvolací súd stanovisko odvolateľky k aplikácii prechodného ustanovenia § 18ca zákona č. 71/1992 Zb. upravujúceho určovanie poplatkovej povinnosti v konaniach začatých do 30. septembra 2012, keď odvolanie ako úkon bolo navrhnuté po tomto dátume, preto bola aplikácia právnej úpravy zákona účinného v čase vzniku poplatkovej povinnosti (teda v čase podania odvolania) zo strany okresného súdu správna.

Uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Pre prípad úspešnosti žiadala priznať náhradu trov dovolacieho konania. Dovolanie odôvodnila tým, že v danom prípade jej bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 237 písm. f/ OSP) tým, že napadnuté rozhodnutie je „absolútne“ prekvapivé, lebo popiera doterajšiu konštantnú judikatúru, žalobkyni bola v rozpore so zákonom č. 71/1992 Zb. uložená poplatková povinnosť za odvolanie a tým jej bol spôsobený zásah do jej ústavného práva na súdnu ochranu zaručenú v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý bližšie v dovolaní rozviedla.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 OSP) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá OSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 OSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu proti ktorému zákon (OSP) nepripúšťa dovolanie.

V danom prípade ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania toho istého dovolateľa - viď konania vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 3Cdo/180/2014, 4Cdo/223/2014, 5Cdo/180/2014, 6Cdo/69/2014, 6Cdo/279/2014, 7Cdo/358/2014, 7Cdo/398/2014, 8Cdo/220/2014, 8Cdo/235/2014. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 243b ods. 7 OSP už ďalšie dôvody neuvádza.

Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne podľa § 237 a 239 OSP prípustné nie je, najvyšší súd ho odmietol podľa § 243b ods. 5 OSP v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ OSP.

O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 243b ods. 5 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP, § 151 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.